

Marc Artigau i Queralt

Les paraules inútils

Il·lustracions de Miguel Gallardo

Les paraules inútils

Marc Artigau i Queralt

Il·lustracions

Miguel Gallardo

Fanbooks

© del text: Marc Artigau i Queralt, 2019

© de les il·lustracions d'interior i de coberta:

Miguel Gallardo, 2019

Disseny de la maqueta: Júlia Rubé

© d'aquesta edició: Edicions 62, S. A., 2019

Fanbooks, Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.fanbooks.cat

Edició negociada a través de The Foreign Office.

Primera edició: agost del 2019

ISBN: 978-84-17515-53-9

Dipòsit legal: B. 15.362-2019

Imprès a Catalunya

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

1. La petita part

Res

Vaig plantar, al jardí de la meva habitació, les tres últimes paraules que em va deixar l'avi abans de morir. No sabia què fer-ne. Les tenia guardades, amb molt bona cal·ligrafia, en un calaix. I la mare em va explicar que si les regava sovint, si aconseguien clavar les arrels i estava pendent d'elles, podria fer-ne coses inimaginables. I, és clar, els primers dies era tenaç, perquè havia llegit no sé on que si barrejava dues paraules impossibles naixia el misteri. Però el món sovint no és tal com l'hem imaginat i la primera paraula va néixer morta. L'havia regada massa, segons el pare. I vaig dur el cadàver d'aquell primer mot fins a la tassa del vàter, el vaig acaronar amb la punta dels dits i, després d'una oració —en veu baixa—, vaig estirar la cadena.

—No les llencis mai, les paraules. Encara que estiguin mortes, encara que ningú no les faci servir, un dia potser et salven —em va explicar l'àvia quan ja sabia que era massa tard per ressuscitar aquell cúmul de síl·labes mortes.

Com que només me'n quedaven dues, vaig ser molt curós. Vaig plantar la segona i cada matí, després d'un rajolí d'aigua ben freda, la deixava al balcó perquè el sol la fes florir. I tant que va florir, i tant que es va fer grossa, tan grossa que ja no era una paraula, sinó una paraulota.

—Fa mal mirar-la —deia la mare mentre tapava els ulls al meu germà.

Jo no podia anar pel món amb aquella paraula tan lletja. Sí, ja sé que no existeixen paraules lletges, només paladars que no saben pronunciar-les, però em feia vergonya anar pel carrer al seu costat i que algú, un company d'escola, pogués ridiculitzar-me perquè la meva paraula —la que havia regat amb tant de delit— feia fàstic lletra a lletra.

No em va quedar altre remei. No en vaig voler saber res més, de les paraules. Em feien por, potser perquè s'assemblaven força a mi. La vida no hi cap, dins de les paraules. I em vaig tancar durant molts anys en un parèntesi. Els versos em feien vomitar, els punts suspensius m'angoixaven...

Però va arribar el vespre d'anar-me'n de casa, d'acomiar-me dels pares, de dir adeu als amics. D'entre tantes caixes de la mudança, vaig recuperar el jardí perdut i l'última paraula de l'avi que quedava. Potser va ser un atac de nostàlgia feridora, o un esperit de poeta decadent, però me la vaig endur. Encara feia bona olor.

I sense voler, sense regar-la, va créixer forta i dolça, feble i salada, i es va reproduir en petites paraules absurdes i va impregnar les parets d'aquest meu pis des d'on us escric ara. I es va convertir en una finestra, en una nit, en un petó, en el meu avi.

I ara que tinc tota la casa plena de paraules, ara que tot rima, ara que ja hi sou tots, ara, ja no puc dir res.

Els ortogràfics

Com sempre, els primers dies tot eren signes d'exclamació. Molta poesia i poca prosa. A ell li encantaven els punts suspensius d'ella. I ella flipava amb cada apòstrof d'ell. Feien servir les metàfores ara i aquí. Els hauries d'haver vist quan les síl·labes àtones es tornaven tòniques. I cada nit que podien rimaven a qualsevol lloc. Era impossible imaginar-los en un vers sense mètrica, com era impossible imaginar, llavors, que després dels signes d'exclamació vindrien els interrogants.

Cada oració, de sobte, era un dubte.

I la poesia es va tornar prosa. I els punts suspensius cada vegada s'assemblaven més a una amenaça i les metàfores eren abans i lluny.

Rimar? Ho feien els altres.

Així es van omplir de faltes d'ortografia i així, passats els dies i les paraules, cadascú es va quedar amb el seu punt i final.

La lògica aristotèlica

Quan estudiava dramaturgia a l'Institut del Teatre, un professor ens va parlar de la lògica aristotèlica. Bàsicament calia entendre que el teatre, segons Aristòtil, s'havia d'escriure amb les nocions d'un únic espai, d'una temporalitat de vint-i-quatre hores i seguint la causa i efecte dels esdeveniments.

Amb el pas dels segles, les dues primeres lleis havien quedat obsoletes, però la causa i efecte dels esdeveniments no.

I aleshores, cigarro en mà, el professor ens proposava l'exercici següent:

Un home entra en un museu i quan en surt, se suïcida. Escriu amb lògica aristotèlica tot el que passa dins del museu.

No recordo què vaig escriure. Segurament era nefast. Però vaig entendre que dins de la ficció si un personatge tossia al primer acte, estava malalt al segon i moria sempre al tercer acte.

I durant molts anys vaig perseguir les causes convençut que desxifraria els efectes. Un comentari d'una nòvia, un gest d'un company de feina, aquella febre de l'àvia..., però em va costar molt entendre que a la vida un home pot entrar en un museu i després suïcidar-se sense motius, o que la gent mor al tercer o al primer acte sense haver tossit abans.

I lluny de ser valent i admirable i entomar el món —cara a cara—, com han fet molts, jo vaig fugir, de mica en mica, dissimulant, cap a la ficció, convençut que allà Aristòtil em rebria amb els braços oberts.